

Rekonstituované rodiny a jejich postoje k partnerství (výsledky srovnávací studie)

Mgr. Naděžda Křečková Tůmová, Ph.D., Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

Rodiny se z historické perspektivy vyvíjejí. Od tradičního modelu založeného zejména na křesťanských hodnotách a zvyklostech se postupně prosadil koncept založený na mezilidských vztazích a uspokojování individuálních potřeb. Od poloviny 20. století lze v západních společnostech vysledovat několik trendů z oblasti života rodiny. Jednak jde o pokles počtu dětí v rodině, zvyšující se počet dětí narozených mimo manželství a vyšší rozvodovost. Alternativou k rodinnému svazku, dříve neoddiskutovatelně postaveném na manželství, se stává tzv. faktické manželství, tedy soužití dvou osob bez uzavření sňatku. Výjimkou není ani rodina stojící na péči jednoho rodiče, samoživitele. Přestože si rodina na hodnotových žebříčcích drží stále velmi vysokou pozici, je třeba v současném pojetí akceptovat i její rozmanité formy, ve kterých žije stále více osob a jejichž přijetí ze strany veřejnosti, často i v důsledku vlastní zkušenosti, stále roste. Mezi nové rodinné formy, které se v posledních letech výrazně prosazují, patří i tzv. rekonstituované rodiny.³⁷

Data vstupující do srovnání

RILSA realizoval v letech 2018 až 2022 projekt *Komplexní výzkum o situaci rodin a seniorů*,³⁸ jež zahrnoval největší empirické výzkumy rodin s nezaopatřenými dětmi, které byly v České republice realizovány v posledním desetiletí. Projekt probíhal v pěti vlnách, vždy se zaměřením na jeden typ rodiny. Cílovými skupinami byly:

- Rodiny se třemi a více dětmi – rok 2018; N = 1095
- **Rekonstituované rodiny – rok 2018; N = 861**

37 Alternativami toho výrazu jsou rodiny patchworkové, složené, komponované, sešivané, znovusložené, rodiny s nevlastním rodičem, rodiny s třetím rodičem apod.

38 Projekt byl finančně podpořen z institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na léta 2018–2022.

- Neúplné rodiny – rok 2019; N = 1109
- Bezdětní – rok 2020; N = 2089
- Úplné rodiny – rok 2021; N = 2295

Z každé vlny vznikla samostatná monografie (viz seznam literatury).

Metodou sběru dat bylo dotazování, které probíhalo kombinací osobního dotazování tazatele s respondentem a s pomocí dotazníku, který respondent vyplňoval sám v elektronickém prostředí. Dotazníky obsahovaly jak společné otázky, jež byly relevantní pro všechny typy rodin, tak otázky specifické, jež se vztahovaly k určité rodinné formě. V závěru tohoto pětiletého projektu byly rodiny z jednotlivých vln očištěny o překryvy ve vybraných znacích (počet dětí a biologické rodičovství) a tyto z hlediska vybraných charakteristik tzv. „čisté typy“ byly mezi sebou porovnány.³⁹ Výsledky byly následně publikovány v monografii ***Rodiny s dětmi v letech 2018 až 2022***.

Rekonstituované (patchworkové) rodiny ve výzkumu RILSA

Rekonstituovaná rodina byla pro účely výzkumu operacionalizována jako úplná rodina s alespoň jedním nevlastním rodičem pečující nejméně o jedno nezaopatřené dítě do 26 let. Podmínkou bylo, aby toto dítě žilo v domácnosti trvale nebo většinu dnů v měsíci a aby soužití partnerů v jedné domácnosti trvalo minimálně 1 rok. Typ výběru byl kvótní, a to s kvótou pro pohlaví respondenta (min. 30 % mužů). Vzhledem k absenci statistických dat o takto definovaných rodinách a vzhledem ke skutečnosti, že v České republice jsou děti častěji svěřovány do výlučné péče matek, nebyly kromě pohlaví respondenta jiné kvóty pro výběrový soubor stanoveny.

Jak již bylo zmíněno, úskalím výzkumu rekonstituovaných rodin je především **neexistence standardní demografické statistiky** (běžná každoroční evidence pohybu obyvatelstva a sčítání lidu, domů a bytů) o takto definovaných rodinách, a to i přesto, že nezletilé děti jsou součástí více než poloviny rozvádějících se manželství (v roce 2021 to bylo v 61 % nezletilých dětí). Nijak evidován není ani rozpad nesezdaných soužití

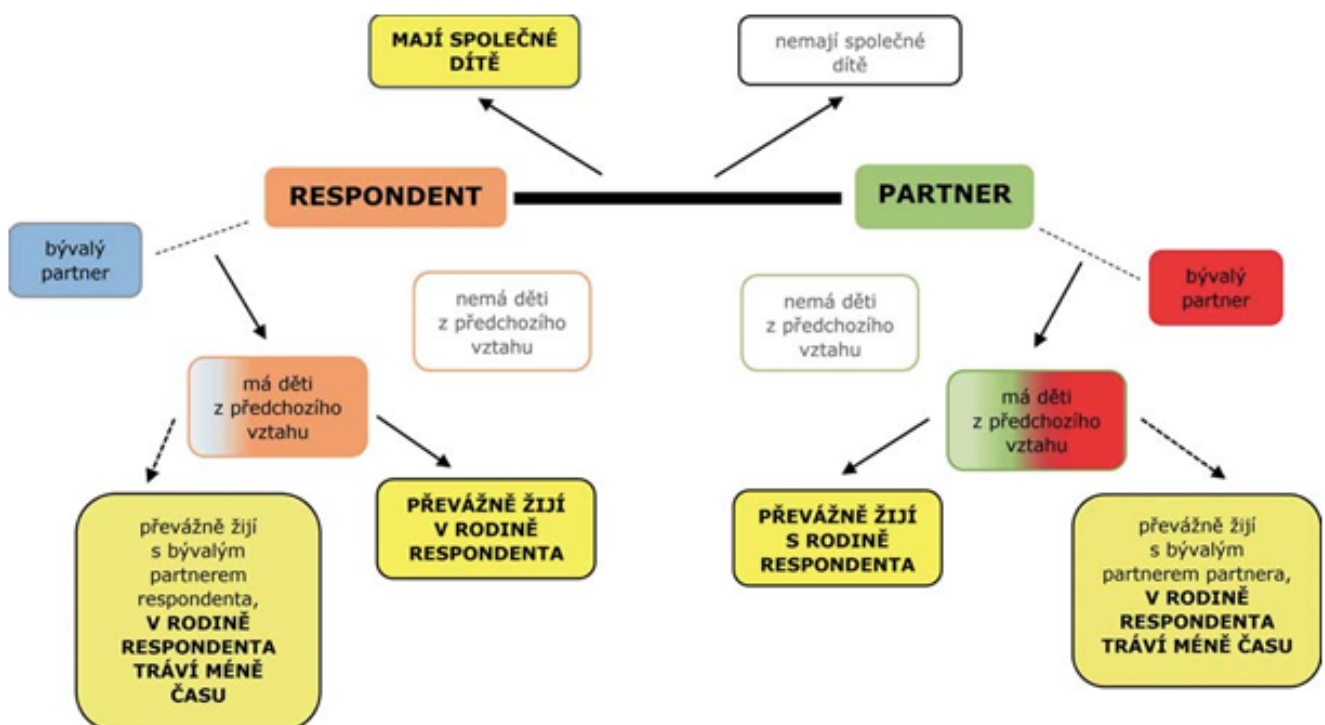
39 Vícedětné rodiny – úplné i neúplné rodiny vychovávající tři a více nezaopatřených dětí, které jsou biologickými dětmi obou rodičů či biologickými dětmi rodiče samoživitele. Úplné rodiny – rodiny s oběma rodiči vychovávající jedno nebo dvě děti, které jsou biologickými dětmi obou rodičů. Neúplné rodiny – rodiny s pouze jedním rodičem, který pečuje o jedno nebo dvě děti, které jsou jeho biologickými dětmi.

(dle terminologie ČSÚ „faktických manželství“), ve kterých vyrůstají děti. Přitom v ČR se přibližně každé druhé dítě rodí mimo manželství. Dílčí výzkumy navíc naznačují, že riziko rozchodu je u nesezdaných párů na rozdíl od rozvodu manželů zejména v prvních letech kohabitace vysoké (např. Šťastná, Paloncyová, 2012), po přibližně pěti až sedmi letech soužití se stabilita nesezdaných soužití manželským párům přiblíží (např. Maříková, Vohlídalová, 2012).

V současné době je tedy možné získat informace o rekonstituovaných rodinách **pouze cíleným šetřením**.

Vztahy v rekonstituovaných rodinách a s nimi související problémy

Pro rekonstituované jsou typické **velmi rozvětvené vztahy** (obrázek č. 1). Variabilita těchto vztahů závisí především na tom, zda má děti z předchozího vztahu jeden nebo oba současní partneři, zda mají současní partneři společné dítě či zda děti současných partnerů z předchozích vztahů žijí v domácnosti nebo mimo ni (nejčastěji s druhým biologickým rodičem). Do vazeb v rekonstituovaných rodinách vstupuje i to, jaké jsou vztahy mezi expartnery, tj. biologickými rodiči dětí žijících v domácnosti i mimo ni.

Obrázek č. 1: Děti v rekonstituovaných rodinách

Zdroj: Paloncyová et al., 2019b

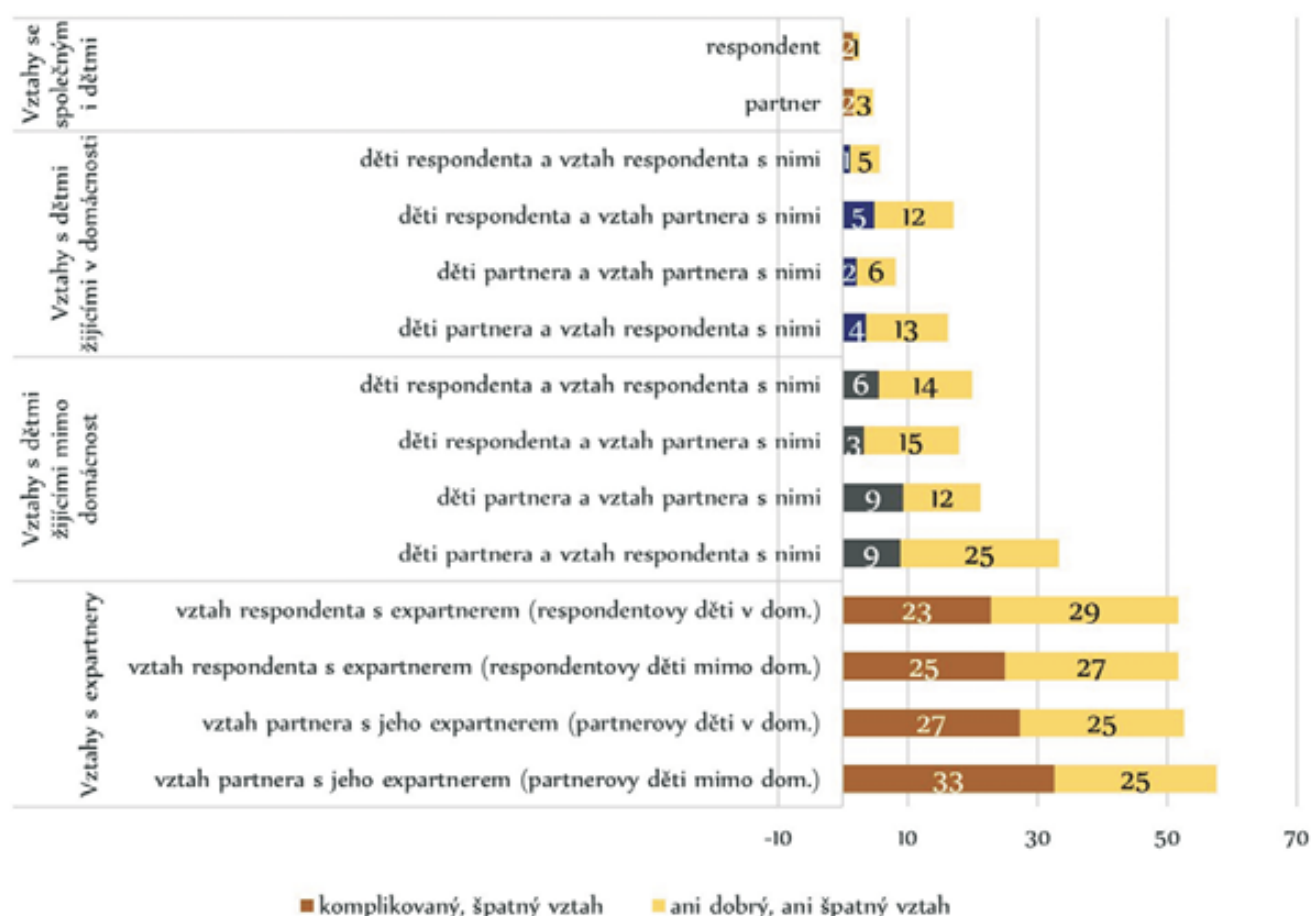
V souvislosti s mnoha různými variacemi vztahů v rekonstituovaných

rodinách v nich může s různou intenzitou docházet i k problémům ve vztazích, a to jak ve vztazích mezi dětmi, ve vztazích dospělých a dětí a v neposlední řadě i ve vztazích mezi dospělými. Jako nejméně problematické se jeví vztahy mezi rodiči a jejich společnými (biologickými) dětmi, které jako problematické nebo neutrální vnímají pouze jednotky procent. Nikterak problematické nejsou ani vztahy mezi dospělými a jejich vlastními i nevlastními dětmi, pakliže tyto žijí ve společné domácnosti. Oproti vztahům se společnými (tedy pro oba partnery biologickými) dětmi však přibývá neutrálních hodnocení těchto vztahů, a to především v případě vztahů, které nejsou vztahy pokrevními. V případě dětí žijících mimo domácnost neutrálních i negativních hodnocení vzájemných vztahů ještě mírně přibývá.

Nejhůře hodnoceným vztahem dospělých a dětí je vztah respondenta s dětmi partnera z předchozího vztahu, a to s těmi, které do domácnosti pouze docházejí (9 % je hodnotí jako špatné a 25 % jako neutrální). Vůbec nejproblematictější hodnocenými vztahy jsou však vztahy mezi bývalými partnery (tj. oběma biologickými rodiči dětí z předchozích vztahů). Tyto vztahy jsou vnímány jako komplikované a špatné vždy minimálně čtvrtinou respondentů. Přidají-li se i neutrální hodnocení, jsou tyto vztahy hodnoceny jinak než kladně nadpoloviční většinou respondentů. Vůbec nejhůře hodnocenými jsou pak vztahy mezi expartnery v případě, kdy jde o rodiče partnerových dětí, které v domácnosti pouze hostují a trvale zde nežijí (graf č. 1).

Obecně lze tedy konstatovat, že na míru negativních hodnocení má vliv pokrevnost a fyzická blízkost rodičů a dětí v rekonstituované rodině, příp. že k nevlastním dětem si dospělí snáze vytvoří pozitivní vztah v případě společného soužití v jedné domácnosti, na rozdíl od vztahu k dětem, které do ní pouze docházejí na občasné návštěvy.

Graf č. 1: Neutrální a negativní hodnocení vybraných vztahů s rekonstituovaných rodinách

Zdroj: Paloncyová et al., 2019b, upraveno

Děti v rekonstituovaných rodinách ve výběrovém šetření

Ve třech čtvrtinách rekonstituovaných rodin je nevlastním rodičem muž, v každé desáté jsou v této pozici muž i žena. Tyto rodiny jsou nejčastěji jednodětné a dvoudětné. V případě dvoudětných rodin jsou to přibližně ve dvou třetinách takové, které vychovávají jedno dítě z předchozího vztahu jednoho z partnerů a jedno společné se současným partnerem. V případě rekonstituovaných rodin třídětných jde nejčastěji o ty, kde se současným partnerům narodilo jedno nebo dvě společné děti.

Na narození společného dítěte má dle zjištění výzkumu vliv i to, zda mají oba partneři děti z předchozích vztahů. Pokud takovéto děti oba mají, dvě třetiny z nich už se pro společné dítě nerozhodnou (tabulka č. 1).

Tabulka č. 1: Děti v rekonstituované rodině z pohledu nevlastního rodiče (pouze děti žijící v domácnosti) (v %)

počet dětí žijících v domácnosti		nevlastní rodič			celkem
		muž	žena	oba	
jedno dítě	jedno dítě – nevlastní	25	8	-	33
dvě děti	jedno nevlastní a jedno společné se současným partnerem	22	6	-	27
	dvě nevlastní a žádné společné se současným partnerem	11	1	4	15
tři děti	tři nevlastní a žádné společné se současným partnerem	1	0	2	3
	dvě nevlastní a jedno společné se současným partnerem	7	1	2	9
	jedno nevlastní a dvě společné se současným partnerem	6	1	-	7
čtyři a více dětí	více společných se současným partnerem než nevlastních	2	0	0	3
	více nevlastních než společných se současným partnerem	1	0	2	3
Celkem		74	17	9	100

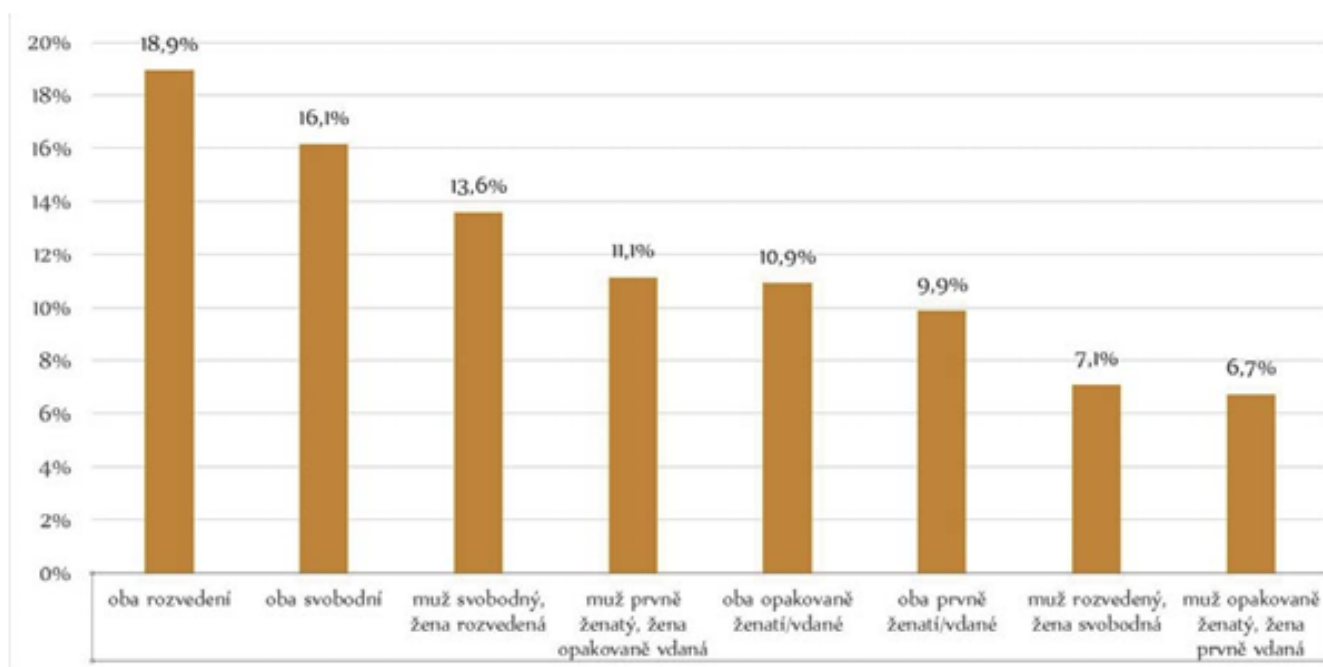
Zdroj: Palonciová et al., 2019b, upraveno

Děti z předchozích vztahů, které žijí mimo domácnost, má přibližně každá pátá (19 %) rekonstituovaná rodina z výběrového šetření. V případě dvou třetin takovýchto rodin je dítě žijící mimo domácnost pouze jedno, v jedné třetině jde o dvě děti. Případy, kdy je dětí žijících mimo domácnost více než dvě, jsou ojedinělé.

Partneři v rekonstituovaných rodinách ve výběrovém šetření

Z hlediska rodinného stavu jsou partneři v rekonstituovaných rodinách v pětině případů oba rozvedení, o něco méně je shodně svobodných. Mezi těmi, kteří se současným partnerem uzavřeli manželství, byli nejvíce zastoupeni ti, kde byla žena vdaná opakovaně a muž buď prvně ženatý, nebo taková, kdy mají oba s manželstvím opakovanou zkušenost (graf č. 2).

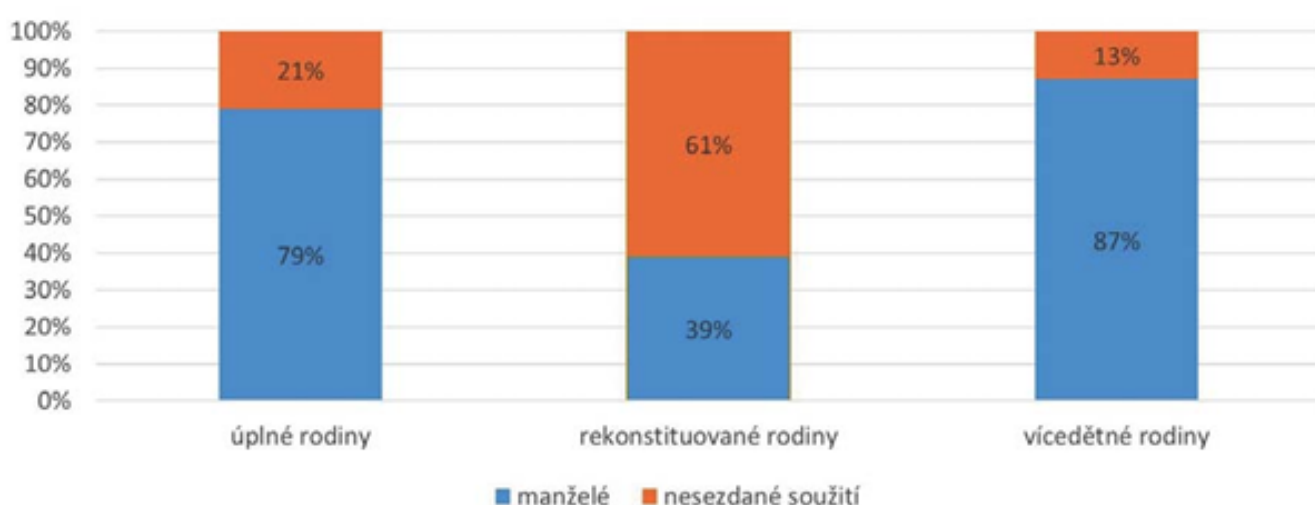
Graf č. 2: Rodinný stav partnerů – nejčastější kombinace (v %)

Zdroj: Palonciová et al., 2019b

Obecně je však mezi partnery v rekonstituovaných rodinách ve srovnání s rodiči v rodinách úplných (rodina s maximálně dvěma pouze biologickými dětmi) a v rodinách se třemi a více biologickými dětmi **míra uzavírání sňatků nižší, s třípětinovým podílem nesezdaných soužití** (graf č. 3).

Graf č. 3: Podíl párů, které uzavřely manželství, a podíl nesezdaných soužití dle vybraných typů rodin (v %)

Zdroj: Křečková et al., 2023

Pravděpodobnost uzavření sňatku s novým partnerem je v rekonstituovaných rodinách vyšší u párů, které mají společné dítě či děti. Ve srov-

nání s rodiči, kteří vychovávají pouze dítě či děti z předchozích vztahů, uzavřela manželství více než polovina těch, kteří mají společného potomka. U těch, kteří takové dítě nemají, vstupuje do manželství přibližně každý čtvrtý pár. Podíl sezdaných soužití rovněž roste s délkou soužití a vyšší je i v případech, kdy má alespoň jeden z partnerů s manželstvím předchozí zkušenost. Naopak, čím více dětí z předchozích vztahů v rodině je, tím méně často jsou současní partneři manžely.

V hodnocení současného partnerství co do pocitu spokojenosti s ním je mezi rodiči z rekonstituovaných rodin nejvíce takových, kteří jsou velmi nebo převážně spokojeni. Ve svých hodnocení se tak výrazněji neliší od párů s pouze biologickými dětmi, bez ohledu na jejich počet v rodině. Odlišnost včas lze u rekonstituovaných rodin vyzorovat v četnější volbě odpovědi „velmi šťastné“ u sezdaných párů, kterým se zřejmě v současném vztahu podařilo naplnit představu o spokojené rodině, což vyústilo v deklarovanou velmi vysokou spokojenost se současným partnerským soužitím. Celkově vyšší spokojenost se současným partnerstvím vyjadřovaly napříč všemi srovnávanými typy rodin ty páry, v nichž byli rodiče manžely (tabulka č. 2).

Tabulka č. 2: Hodnocení partnerství – srovnání rekonstituovaných rodin s rodinami úplnými a vícedětnými (v %)

	Úplné rodiny			Rekonstituované rodiny			Vícedětné rodiny		
	Sezdaní	Nesezdaní	Celkem	Sezdaní	Nesezdaní	Celkem	Sezdaní	Nesezdaní	Celkem
Velmi šťastné	29	21	27	41	25	31	31	29	31
Převážně spokojené	45	43	44	31	45	40	44	41	44
Spíše spokojené, s občasnými potížemi a problémy	23	27	24	22	24	24	21	25	21
Komplikované, s častými potížemi a problémy	3	9	4	4	6	5	3	5	3
Spíše nešťastné	1	0	1	2	0	1	1	0	1

Zdroj: Křečková et al., 2023

Pro vzájemné uspokojení ve vztahu je důležitá i shoda na vybraných oblastech partnerského života. Srovnání rekonstituovaných rodin s rodinami s maximálně dvěma či rodinami s více než třemi biologickými dětmi ukazuje v **rodinách s minimálně jedním nevlastním rodičem na signifi-**

kantně nižší míru shody v otázkách výchovy dětí a na hospodaření s penězi. V těchto rodinách, kde minimálně jeden z rodičů je v roli rodiče nevlastního, je větší pravděpodobnost rozdílných pohledů na přístup k dětem a jejich výchovu, včetně přenosu vzorců a výchovných praktik z případných předchozích partnerských svazků. Do hospodaření s penězi se naopak zčásti promítá i otázka výživného, výše a pravidelnost jeho placení ze strany druhého biologického rodiče dítěte či financování životních nákladů dětí v rodině za účasti nevlastního rodiče, což může být zdrojem názorových nesouladů partnerů v oblasti rodinných financí. Kvalitativní šetření, které bylo rovněž součástí studie, nejčastější důvody neshod, spočívající především v rozdílném názoru na výchovu a chování dětí, potvrdilo (Paloncyová et al., 2019b). Nižší míra shody je v rekonstituovaných rodinách rovněž na přátelích a známých, oproti ostatním srovnávaným rodinám však nejde o statisticky významné rozdíly (tabulka č. 3).

Tabulka č. 3: Shoda ve vybraných oblastech partnerského života – srovnání (průměry)

	* Shoda na hospodaření s penězi	* Shoda v otázkách výchovy dětí	Shoda na vašich přátelích a známých	Shoda ve způsobu trávení volného času	Shoda v názorech na pracovní vytížení	Shoda na rozdělení domácích prací a povinností
Úplné rodiny	1,75	1,77	1,76	1,85	1,93	1,94
Rekonstituované rodiny	1,83	1,90	1,83	1,80	1,94	1,95
Vícedětné rodiny	1,73	1,73	1,78	1,83	1,94	1,94

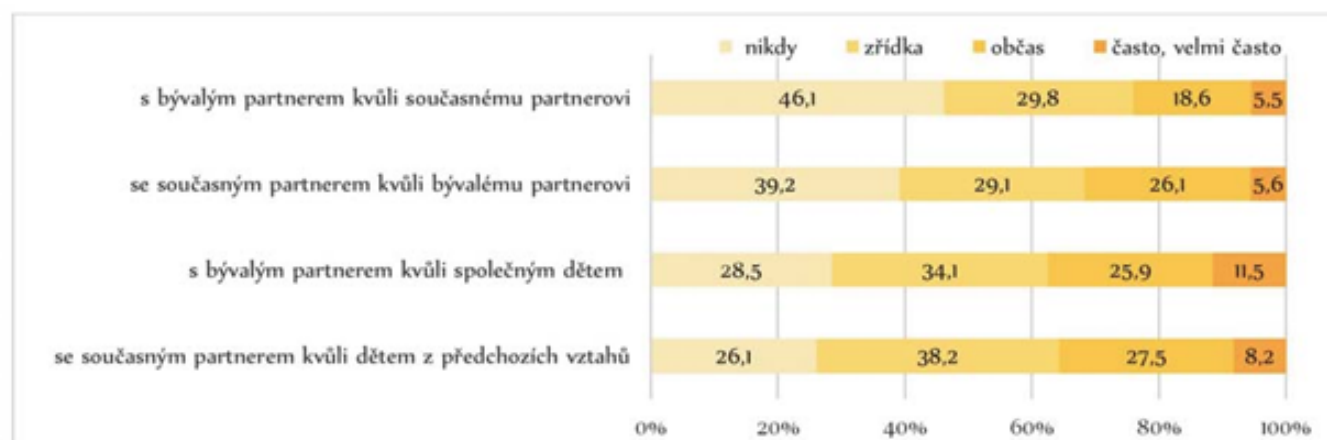
*Pozn. 1 = rozhodně ano, 2 = spíše ano, 3 = spíše ne, 4 = rozhodně ne; u položek s * jsou rozdíly v průměrech na 5procentní hladině statisticky významné; tučně zvýrazněné hodnoty ukazují na názorovou odlišnost rekonstituovaných rodin*

Zdroj: Křečková et al., 2023

Neshody v rekonstituovaných rodinách vznikají rovněž v důsledku složitosti vazeb, do kterých jsou jejich členové z předchozí životní etapy začlenění. Svou úlohu sehrává i fakt, že rekonstituované rodiny vznikly v případě minimálně jednoho partnerů po rozpadu vztahu, v němž jsou přítomny společné děti. I zde může být zdroj neshod, a to jak v případě dospělých, tak právě i v případě dospělých a jejich postojů k biologickým,

ale i nevlastním dětem. Data potvrzují, že vztahy vzešlé z minulých životních etap nezřídka zdrojem aspoň občasných konfliktů v rekonstituovaných rodinách jsou. Méně četné jsou rozpory kvůli vzájemným vztahům dospělých, ať už kvůli současnému nebo bývalému partnerovi. O něco častějším důvodem názorových rozporů bývalých i současných partnerů jsou děti, a to jak vlastní, tak i nevlastní (graf č. 4).

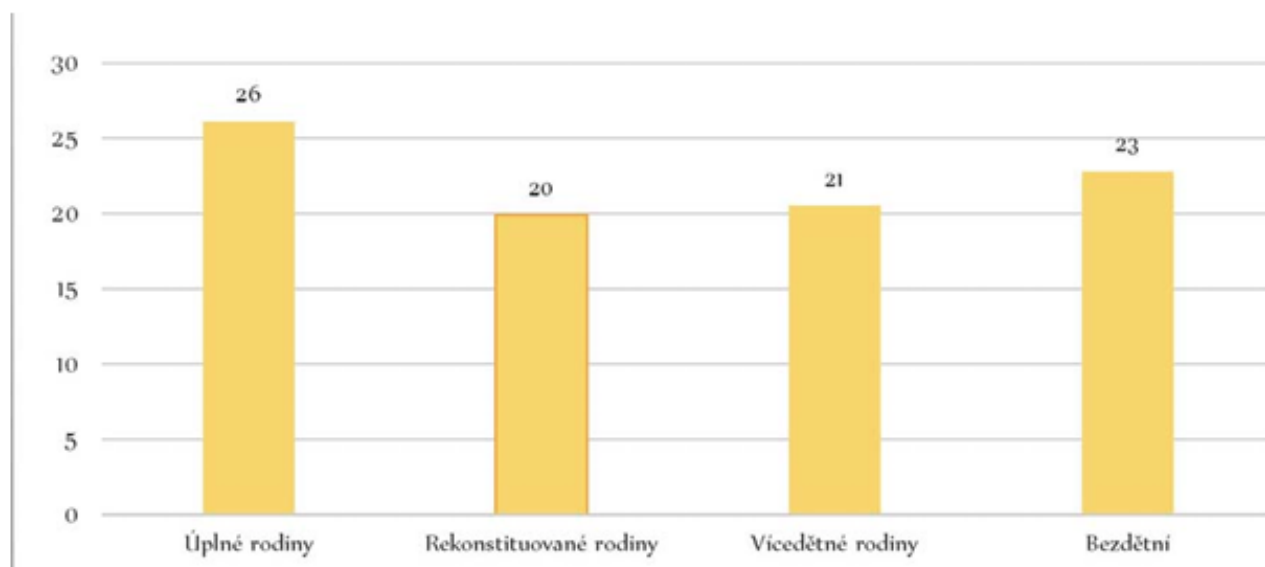
Graf č. 4: Neshody v rekonstituovaných rodinách v návaznosti na předchozí vztahy (v %)

Zdroj: Paloncyová et al., 2019b

Důkazem stability partnerských vztahů je vůle tento vztah i přes případné problémy zachovat. O určité míře nestability naopak vypovídá vážná úvaha, byť učiněná v minulosti, o jeho možném ukončení. V situaci, kdy tento krok zvažovali, se ocitla pětina členů rekonstituovaných rodin. Ve srovnání s rodinami s maximálně dvěma a s rodinami se třemi a více biologickými dětmi, rovněž i s bezdětnými, je to míra nejnižší, nikoli však významně (graf č. 5). Celkově napříč všemi typy rodin tento krok zvažovaly častěji ženy a respondenti, kteří se svým současným partnerem neuzavřeli manželství. Důvody přitom nemusejí spočívat pouze v nespokojenosti s partnerem, ale svou roli u pochybností o budoucnosti vztahu hrají i rozpory s nevlastními dětmi či zasahování expartnerky či expartnera do současné rodiny. Především pak biologické matky dětí mají dle zjištění kvalitativní části výzkumu rekonstituovaných rodin větší tendenci zasahovat do výchovy dětí v nové rodině (Paloncyová et al., 2019b).

Graf č. 5: Vážné uvažování o rozvodu či rozchodu dle vybraných typů rodin (v %)

Zdroj: Křečková et al., 2023

Mezi důvody, proč k rozpadu vztahu i přes vážné úvahy o jeho ukončení nedošlo, patří především snaha vlastními silami problémy překonat, kterou deklaruje nadpoloviční většina o rozchodu uvažujících partnerů napříč všemi srovnávanými typy rodin. Druhým důvodem pro zachování vztahu je obava z dopadů takového kroku na děti, sdílená nejvíce rodiči tří a více dětí a polovinou rodičů z rodin dvoudětných (v obou případech jde o rodiny s pouze vlastními dětmi). Naopak rodiče z rodin rekonstituovaných tuto obavu vyjadřují s pouze třetinovou intenzitou, kdy důvodem může být skutečnost, že řada z nich již rozpad vztahu s dětmi zažila a nemají pocit, že to jejich dětem výrazněji ublížilo. O něco silnější oproti ostatním je však u rodičů z rekonstituovaných rodin obava z ekonomických dopadů rozchodu na život rodiny, posilovaná skutečností, že část z nich (především se to týká žen) má s rolí sólo rodiče a se zhoršením finanční situace v této životní etapě předchází vlastní zkušenost. Zhoršení finanční situace po rozpadu vztahu přitom potvrzují i další výzkumy RILSA (např. Paloncyová et al., 2019a). S hrozbou rozchodu nebo rozvodu se v době výzkumu stále potýkala každá pátá rekonstituovaná rodina, což naznačuje výraznou snahu párů žijících v těchto rodinách současný vztah i přes existenci problémů v něm udržet a odvrátit další vztahové selhání (tabulka č. 4).

Tabulka č. 4: Důvody pro setrvání ve vztahu ve vybraných typech rodin – srovnání (v %)

Důvod pro setrvání ve vztahu (respondenti vybírali dva důvody, proto součet přesahuje 100 %)	Úplné rodiny	Rekonstituované rodiny	Vícedětné rodiny
Překonání problémů vlastními silami	54	53	54
Obavy z dopadů rozvodu/rozchodu na děti	48	33	61
Obavy z ekonomických dopadů rozvodu/rozchodu	19	29	26
Krise stále trvá, rozvod/rozchod nadále hrozí	9	21	12
Překonání problémů s pomocí odborníků (v rodinné poradně apod.)	4	2	5
Nechci odpovědět	2	14	5
Obavy z reakce partnera/partnerky	2	7	5
Obavy z dopadů rozchodu/rozvodu na vztahy s rodiči či jinými blízkými	2	4	3
Jiný důvod	5	9	10

Zdroj: Křečková et al., 2023

Rodičovství v rekonstituovaných rodinách

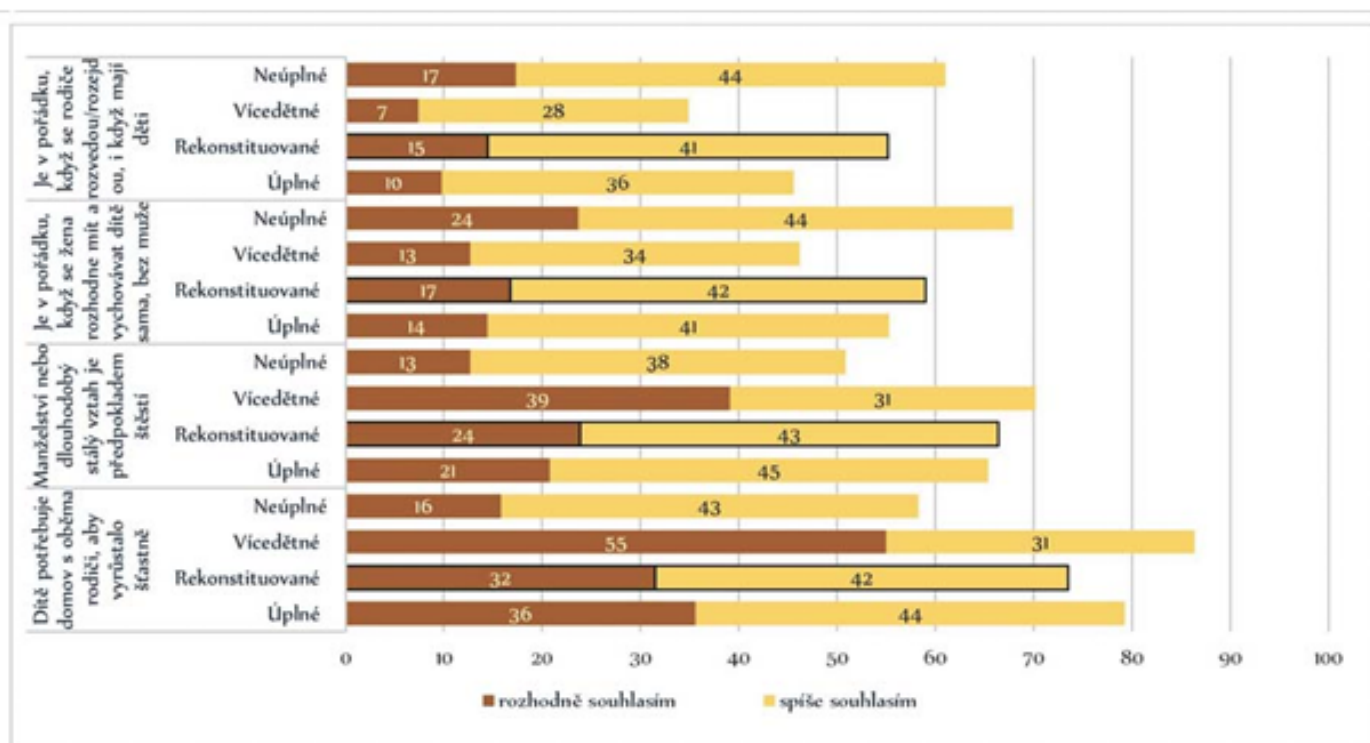
Pro zjišťování postojů respondentů k tématům zaměřeným na rodičovství a partnerství bylo použito měření míry souhlasu či nesouhlasu s výroky vyjadřujícími se k danému tématu. Pro porovnání byly vybrány dva výroky zdůrazňující tradiční pojetí rodiny ve smyslu úplnosti rodiny a důležitosti dlouhodobého partnerského soužití a na druhé straně dva výroky akceptující i jiné rodinné formy, především rozvody a rozchody partnerů se společnými dětmi a výchovu dítěte pouze ženou, je-li to jejím rozhodnutím.

Obecně lze konstatovat, že si v míře souhlasu bývají podobné úplné a rekonstituované rodiny, od kterých se odlišují na jedné straně rodiny vícedětné, klanící se k tradičnějším hodnotám ve smyslu úplnosti rodiny a úzkému partnerskému sepětí, a na druhé straně rodiny neúplné, vyznačující se vyšší mírou tolerance k alternativám rodiny, především pak rodinám s jedním rodičem a vyšší mírou souhlasu s řešením partnerských neshod rozchodem či rozvodem. Zcela analogicky je u neúplných rodin nižší míra souhlasu s výroky o tradičně pojatém rodinném modelu. Vůbec největší rozdíly mezi jednotlivými typy rodin byly naměřeny u výroku, že podmínkou šťastného dětství je pro dítě život s oběma rodiči, který pod-

pořili čtyři z pěti rodičů z rodin vícedětných a pouze tři z pěti respondentů z rodin neúplných. Velmi podobná je i situace u podpory výroku, že dlouhodobý partnerský svazek je předpokladem štěstí, nebo názorový rozpor vícedětných a sólo rodičů ohledně výroku, že je v pořádku, když se žena rozhodne vychovávat dítě sama bez muže. Výsledky ukazují, že někteří rodiče mají v těchto hodnoceních snahu do určité míry obhajovat svou momentální životní situaci, například výchovu dítěte bez partnera (graf č. 6) (Křečková, et al., 2023).

Zaměření výhradně na rekonstituované rodiny ukazuje jednak na vliv předchozí životní zkušenosti s rozpadem vztahu s dětmi, projevující se vyšší akceptací i těchto partnerských řešení. Na druhé straně je u nich evidentní i značný příklon k tradičnějším podobám rodiny, tedy takovým, které stojí na pevném a dlouhodobém partnerském svazku, který je rovněž předpokladem štěstí dětí v rodině. Členové rekonstituovaných rodin zřejmě i přes předchozí partnerský neúspěch tento stav považují za důležitý a usilují o něj v novém vztahu.

Graf č. 6: Rodina a rodičovství – srovnání názorů členů vybraných typů rodin (v %)

Pozn. Všechny rozdíly mezi jednotlivými typy rodin jsou na pětiprocentní hladině statisticky významné

Zdroj: Křečková et al., 2023

Shrnutí závěrů s důrazem na rekonstituované rodiny

- V roli nevlastního rodiče je častěji muž.
- Přítomnost společného dítěte současných partnerů zvyšuje pravděpodobnost, že tito uzavřou manželství.
- Z hlediska vztahů jsou jako nejvíce problematické hodnoceny ty s expartnerem (tj. druhými biologickými rodiči dětí žijících v rekonstituované rodině).
- I přes poměrně vysokou míru shody je nejvíce problematickou oblastí společného soužití otázka výchovy dětí. Nižší míru shody pociťují muži, kteří jsou častěji v roli nevlastního rodiče a stylu výchovy nevlastních dětí se častěji musí přizpůsobit. Pokud navíc mají s partnerkou společné dítě, mohou více vnímat i rozdíly mezi vlastním a nevlastním dítětem.
- Zkušenost minimálně jednoho z partnerů s rozpadem vztahu s dětmi se promítá do vyšší míry tolerance k alternativám rodiny. Přesto však rodiče z rekonstituovaných rodin kladou na přítomnost obou rodičů v rodině velký důraz a názorově se tak blíží rodinám s pouze vlastními dětmi.

Literatura a zdroje:

- KŘEČKOVÁ TŮMOVÁ, Naděžda, Kamila SVOBODOVÁ, Olga NEŠPOROVÁ, Jana PALONCYOVÁ & Sylva HÖHNE, 2023. *Rodiny s dětmi v letech 2018–2022*. Praha: RILSA. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_528.pdf
- KUCHAŘOVÁ, Věra, Sylva HÖHNE, Olga NEŠPOROVÁ & Jana PALONCYOVÁ, 2019. *Rodiny se třemi a více dětmi*. Praha: VÚPSV, v. v. i. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/Fulltext/vz_460.pdf.
- KUCHAŘOVÁ, Věra, Olga NEŠPOROVÁ, Kamila SVOBODOVÁ, Sylva HÖHNE & Jana PALONCYOVÁ, 2022. *Úplné rodiny s dětmi*. Praha: VÚPSV, v. v. i. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_502.pdf.
- MAŘÍKOVÁ, Hana, Marta VOHLÍDALOVÁ, 2012. „Rozpady kohabitací, rozvody manželství: jiné a/nebo stejné sociální fenomény?“ Gender, rovné příležitosti, výzkum, roč. 12, č. 2, s. 3-15. In. Kuchařová a kol. 2017. *Zpráva o rodině*. Praha: VÚPSV, v. v. i.
- PALONCYOVÁ Jana, Jana BARVÍKOVÁ, Sylva HÖHNE & Věra KUCHAŘOVÁ, 2019a. *Neúplné rodiny*. Praha: VÚPSV, v. v. i. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/fulltext/vz_469.pdf.
- PALONCYOVÁ Jana, Jana BARVÍKOVÁ, Sylva HÖHNE, Věra KUCHAŘOVÁ & Olga NEŠPOROVÁ, 2019b. *Rekonstituované rodiny*. Praha: VÚPSV, v. v. i. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_461.pdf.
- PALONCYOVÁ, Jana, Sylva HÖHNE, Věra KUCHAŘOVÁ, Lucie ŽÁČKOVÁ, Hana HAŠKOVÁ & Aco LUKIĆ, 2021. *Bezdětní a postoje k rodičovství*. Praha: VÚPSV, v. v. i. https://katalog.vupsv.cz/Fulltext/vz_487.pdf

ŠŤASTNÁ, Anna, Jana PALONCYOVÁ, 2012. „Sňatek a rozchod jako dva možné způsoby ukončení nesezdaného soužití.“ Demografie, roč. 54, č. 3, s. 214-232. In. Kuchařová a kol. 2017. Zpráva o rodině. Praha: VÚPSV, v. v. i.